

ZIA YA

Yá pɔ́ kú lác bee guuɔ

Zāa mé Bibeli lá gbɛzā kè. A yá dasi pɔ́ Yesu Kilisi biiwàe bɔɔlekèwɛɛ (1.1), yá pɔ́ a è gɔɔ pɔ́ Lua Nisina dèdɛwà (1.10). Gɔɔ pɔ́ à lápi kè, a ku Patemɔ gūgūnaae. Wàle aà wɛtā ké àle Yesu baona kpá yáí (1.9), asa gɔɔ bee Lomadeɔ kía lé'áda Yesudeɔwa. A lápi kè Yesu gáli mèn sopla pɔ́ aa ku Azii bùsuuɔnɛɛ, gu pɔ́ wí mɛ tia Tuukii.

Tó Yesudeɔ ku wɛtɛa guu, ké Dii mèndona Yesu Kilisi aa zèd yáíe. Kua yá'ia guu Zāa lác bee kèné ké wà zɛ gbāa luanaaikɛa guu ní zia yá pɔ́ an wé dɔio. Lápi guu Zāa wépfungu pɔ́ a è yá'ò ní a lɛɛŋaɔ dasi. Gbɛ́ pɔ́ aa luabaakuarínɔ káau taala dɔɔ fɔ́ yáɛɛŋapiɔ gbadɔ́, āma dāɔ ní asii dɔɔ. Wépfungu pɔ́ Zāa è yáɔ dodoa, āma an yāmi doŋe. Gbɛɔ́ ì asiyyāpiɔ bɔɔleke dodoa, āma yázinda pɔ́ lápi lé o ku wásawasae: Vāi a kigɔɔsoplanable, āma Lua ní a gbéɔ́ zì gbɛzā ble Yesu Kilisi sabai, asa ŋmɛ Dii ũ ado.

A daalekii Zāa azia yá'ò Yesu Kilisi pɔ́ bɔ́ gau zina ũ (1.1-8).

Aà waaso séia guu, à yá pɔ́ à wesie a wépfungu séia ea guuɔ sèle siu. A guu Yesu dè aà lákɛ Yesude gáli mèn sopla pɔ́ ku Azii bùsuuɔnɛ (1.9-3.22).

Bee gbɛa Zāa sù è á kú musu, we a wépfunguɔ è dasi: Luabedeɔ kúɛa Luaɛ ní Yesu Kilisiɔ (lɛɛ 4-5), lá kooa ní a kán'ò mèn soplaɔ (6.1-8.1), kāae mèn soplaɔ pɛa (8.2-11.19), dalagɔɔ ní wàì mèn plaa

(12.1-13.18), sã ní gbé pọ̀ à ní bọ̀, yákpalekegọ̀ pọ̀ malaika a baokpá (14.1-20), kǐsia gbězã mèn soplá pọ̀ de Lua pọ̀kúma ũ̀ (15.1-16.21), Babeli léléa, zǐblea wàìwa ní ànabi εγενao ní Ibiisio (17.1-20.10), luabe dafu ní tọ̀le dafuo ní Yelusaleũ dafuo (21.1-22.5). Lápi láakii Yesu legbè à mè: Má mó tia (22.6-21).

Gbé pọ̀ aale lápi kyoke fọ̀ yá gbadõ, tó aa wèle yápi wásawasa dõ yã'ia pọ̀ a su ní le zia yá musu. Zãa lé viadada Lua gbézi no, àle ní gba sõ ìadamagọ̀. Wépfungu pọ̀ Zãa è lé ọ̀lóné yá pọ̀ a yáí Yesu Kilisi gà a vùì, àizãna yá pọ̀ aao kuò e gọ̀pii.

Láe bee bọ̀kii

¹ Lua yá pọ̀ lé mó kei dà Yesu Kilisiè aà biiwà a zòblenawá, ò à a malaika zǐ ma Zãa a zòblenawa, a tò ma yápi dõ. ² Lua yá pọ̀ Yesu Kilisi de a seelade ũ̀ ò má è, ò mále o. ³ Gbé pọ̀ zia yá bee kyokè ní gbé pọ̀ aa a yámà aa kúáá báaade, asa a gọ̀ káikù.

⁴ Ma Zãa máme ma láe bee kè gáli soplá pọ̀ kú Azi bùsuawá. Lua pọ̀ kú za yãa mé a ku tia mé àle mó ní a Nisina mèn soplá pọ̀ kú a kpalabaa aeo* ⁵ ní Yesu Kilisi pọ̀ de seelade náaide ũ̀o aa gbèkekéé, aai á tó aafia. Yesupi mé gábo sèia ũ̀, òme dúnia kíao gbáade ũ̀.† A yewázi à wá bó wá duunau ní a au gbáao, ⁶ à wá kpá kpalau Lua a Mae gbàgbanao ũ̀.‡ Òme gawi ní gbáao ví gọ̀pii! Ami.

* **1:4** Zia 4.5 † **1:5** Isa 55.4, Sou 89.28 ‡ **1:6** Bsa 19.6, 1Pie 2.5

⁷ Ma, àle mó luabepuanau. § Gbépii a wesiààle, baa gbéé pó aa àà zòò, * dúnia bui píi i rízia gbēgbē àà yá musu. Àà kε màa! Ami.

⁸ Dii Lua mèn: Mámε má Alafa ní Omεgao ũ. † Ma Gbāapiide má kú yāa mé má kú tia mé mále mó.

Yesu Kilisi bɔ mɔa Zāawa

⁹ Mámεmaa Zāa á gbēdo, naa Yesuwa guu kōgbēon wá ũ wétēa guu, kpalablea guu, menakεa guu. Má kú ísia gūgūna pó wí mε Patemɔ guu luayā'oa ní Yesu seeladekεo yái. ¹⁰ Dii gɔɔzɪ Lua Nisína dēdεa, ɔ ma lɔɔ gbāa mà ma kpe lán kàae'ɔwa ¹¹ à mèn: Yá pó ní è kē lá guu, ní kpásā gáli soplá pó kú wéleε beeuɔne: Efεε, Simiina, Pεεgaũ, Tiatii, Saadi, Filadelifi ní Laodisio.

¹² Ma lili mà gbéé pó lé yā'omεepi e. Ké ma lili màa, ma vua dau è mèn soplá. ¹³ Ma gbēe è daupio zānguo lán gbēnazin néwa. A ulatao daa, àle gále àà gbázi, mé vua asana dɔa àà kùawa. ¹⁴ Àà mikā de púntaitai lán sākā ge buawa, mé àà wé de lán tévuawa. ¹⁵ Àà gbá lé teke lán mɔgotē pó wàle baasa mua té guuwa. Àà lɔɔ de lán izɔɔsuka kɔfiwa. † ¹⁶ A saana kūa a ɔplaa mèn soplá, mé fēnda lena kpepla § lé bɔ àà léu. Àà oa lé teke lán íatē gbāawa.

¹⁷ Ké ma àà è, ma lele àà gbázi, ma gɔ sáii. ɔ à ɔplaa nàa à mèn: Nsu to vía n kũo. Mámε má Dɔaana ní Gɔzānao ũ, * ¹⁸ gbéé pó ìɔ ku ũ. Ma ga, ɔ má kú ké, mé máɔ ku e gɔɔpiiε. Má ga ní bedao kilineɔ kūa. ¹⁹ Yá pó ní è kē, yá pó kúɔ ní yá pó a mɔ a kpeɔ píi.

§ 1:7 Dan 7.13, Mat 24.30, 1Tes 4.17 * 1:7 Zkl 12.10, Zāa 19.34

† 1:8 Zia 22.13 ‡ 1:15 Dan 7.9, 13, 10.5-6 § 1:16 Ebe 4.12

* 1:17 Isa 44.6, 48.12

²⁰ Saana mèn sopla pó rí è ma ɔplaaupio rí vua dau mèn soplapio asiin ke: Saana mèn soplapioá gáli mèn soplapio dɔaanaɔne, mé dau mèn soplapioá gáli mèn soplapioɔne.

2

Efese

¹ Kē Efese Yesudeɔ dɔaanaɔ: Ma gbé pó má saana mèn soplaɔ kŭa ma ɔplaaɔ, má be vua dau mèn soplaɔ zānguɔ, máme ma yāe bee ò. ² Má n yākeɔ dō rí zī pó ríle keo rí n menakeɔ. Nili we gbēvāio dilɔ. Gbé pó aai rízia dile Lua zīnaɔ ũ mé aa de a ũo, n rí yó rí è eedeɔn rí ũ. ³ N menafò, n taasikè ma yái, ni kpasao. ⁴ Kási má yāvinnɔ. Dafudafukelege rí kèmeɔ. ⁵ To n kua zi zadō ni busao yá dɔngu. Nòselile, nío yá pó ni ke yāaɔ ke. Tó ni ke màao, má mɔma, mí n dau se sōò. ⁶ N beeo rí yāe bee vī, rí za Nikolaiɔ yākeau lá má zauwa. ⁷ Gbé pó nòse vī, aà yá pó Lua Nisina lé o Yesudeɔne ma: Má gbé pó zible gba zé aà lí wēnide pó kú Lua lu guu be ble.*

Simiina

⁸ Kē Simiina Yesudeɔ dɔaanaɔ: Ma gbé pó má de Dɔaana rí Gōzānao† ũ, ma ga ma ea vu, máme ma yāe bee ò. ⁹ Má wétēa pó wàle mɔne dō rí n taasidekeo. N beeo ɔden n ũ. Gbé pó aai me Yudaɔn rí ũ mé aa de a ũo, an lousisikpe de Setāu pó ũo, má dō lá aai yādɔma. ¹⁰ Nsu vīake taasi pó ríyō keeo. Ma, Ibiisi a á gbēo ká kpéu à á yō, i wétēamɔé gɔɔ kwí. Nyō náai vī e n ge n gaò, mí àizāna kene yāae ũ.

* **2:7** Daa 2.8-9, Zia 22.2 † **2:8** Zia 1.17

Filadelifi

⁷ Kē Filadelifi Yesudeo dɔaanae: Ma kuaadoade siande, má Davidi kiline kūa, mi zewē gbēe lí f̄s̄ tào, mi zeta gbēe lí f̄s̄ wèo, § máme ma yáe bee ò. ⁸ Má n yákeao d̄s̄. Ma, ma zewēne n ae, gbēe a f̄s̄ tao. Baa tó n gbāa bílao, ní ma yá kūa, ni lelekpamazio. ⁹ Setāu lousisikpe gbé pó aai nízia dile Yudaο ũ mé aa de a ũo, má tó edepio mo kúlene, aai d̄s̄ ké má yenzi.* ¹⁰ Lá ní mena yá pó má dilene kūa, má n si taasi pó lé mó dúnia búuwa à gbé pó aa ku tɔleoyōwa. ¹¹ Má mó tia. Odidi yá pó ní kūawa, ké gbēe su n ài simao yái. ¹² Má gbé pó zible ke ma Lua kpé gbapele ũ. A bo bauo. Má a Lua tó kéwà ní ma Lua wéle Yelusaleū dafu pó a bo aà kíi musu tóo† ní ma tó dafuo. ¹³ Gbé pó n̄se ví, aà yá pó Lua Nisina lé o Yesudeone ma.

Laodisi

¹⁴ Kē Laodisi Yesudeo dɔaanae: Ma gbé pó w̄i omee Ami, ma seelade náaide‡ siande, ma gbé pó má de pó pó Lua kèo zina ũ, máme ma yáe bee ò. ¹⁵ Má n yákeao d̄s̄. N n̄ieo mé ní wāao. Má ye ñyō n̄ie ge wāa. ¹⁶ Lá ní l̄oɔɔe, ní wāao mé ní n̄ieo, má n p̄isie. ¹⁷ Ni me ode àizeede pó p̄oe wēna v̄ion n ũ. N d̄s̄ ké gbēpā pua baakena wēnade taaside v̄ian n ũo. ¹⁸ Mále ledama, vua baasaa lu ma kíi, ní ke ode ũ. P̄okasa pua lu ñ da, ní n puizi ule ñ bo w̄iu. Wé ese lu ñ ka n wéu, ní gu'e. ¹⁹ Mi gbé pó má yeñzio swágaga, mi ní toto. § A yái tò, aiake, ní n̄selile.

§ **3:7** Isa 22.22 * **3:9** Isa 49.23, 60.14 † **3:12** Isa 62.2, Zia 21.2

‡ **3:14** Zia 1.5 § **3:19** Yaa 3.12, Ebe 12.6

²⁰ Gwa, má zεa kpeεε, máλε ρtaale. Tó gbé ma lɔɔ mà mé à zεwε̄mεε, má gε pɔbleaàɔ, i blemáɔ. ²¹ Má gbé pɔ zìblè gba zé àà zɔlemanɔ báawa, lá mapi ma zìblè ma zɔle ní ma Maeo báawawa. ²² Gbé pɔ nòse ví, àà yá pɔ Lua Nisína lé o Yesudeɔne ma.

4

Kúlea Luaε musu

¹ A gbea ma zε è wεa luabe. ɔ ma lɔɔ pɔ má mà káau lán kàae'ɔwa mà lɔ à mè: Mɔ la, mí yá pɔ a mɔ bee gbea ɔɔne. ² Wegɔɔ Lua Nisína dèdεa, ɔ ma kpalabaa è luabe we, gbεε zɔlewa. ³ Gbé pɔ zɔlewapi lé tεke lán gbè bεεede pɔ wí mε diamaa ní saadɔaniowa. Nàali liaa kpalabaapizi, a í de búunnɔ lán εmelodiwa.* ⁴ Kpalabaa mèn baasɔ mèn dosaiɔ liaai, gbεzɔɔ gbεɔn baasɔ mèn dosaiɔ zɔlezɔlewà. Aa pɔ pua dadaa, aa vua fua kpákpa. ⁵ Lou lé píle, àle bɔ kpalabaapi kíi, àle pūna, àle ví.† Filia naa kpalabaapi aε mèn soplá† Lua Nisína mèn soplaiɔ ũ. ⁶ Dii da kpalabaapi aε lán ísiwa, a da wásawasa e a guu.‡

Kpalabaaɔ zānguo pɔ bée mèn síiɔ liaa kpalabaapizi. Wé fifimá kpe ní aεo. ⁷ Pɔ béeɔpiɔ séia bɔ nòmusuwa, a plaade bɔ gáaewa, a àaɔde oa bɔ gbēnazina oawa, a síiɔde bɔ kúu pɔ lé vuawa.* ⁸ Pɔ bée mèn síiɔpiɔ baade gàsía ví mèn sooloso. Wé fifi an gàsɔapiɔwa a guu ní a kpeo.† Fāane ní gwāasinao aaiɔ o láasai:

* **4:3** Eze 1.26-28 † **4:5** Bɔa 19.16 ‡ **4:5** Eze 1.13, Zkl 4.2
 § **4:6** Eze 1.22 * **4:7** Eze 1.5-10 † **4:8** Eze 1.18, 10.12

Kuaadoade, kuaadoade, kuaadoade,
 Dii Lua Gbãapiide.†
 A ku yãa, a ku tia, mé àle mó.

9 Tó pò bée mèn síiõpio gbé pò zõlea báawa ìo ku
 ɔɔpiipi tɔbò aa beee dõè aa àà sáaukpà, 10 gbẽzõ
 gbẽon baasoo mëndosaipio ì wúlewule àà ae aa
 misiilè, aai ní fùà gogo kále kpalabaapi ae, aai me:

11 Dii wá Lua, n ka wà n tɔbo,
 wí beee ní gbãao dõne,
 asa n pópíi kè,
 an kea ní ní kuaoo de n pœã ũe.

5

Sã ní taala kooao

1 ɔ ma taala kooa è na gbé pò zõlea báawapi
 ɔplaau, wà yákèwà kpe pla píi, wà a lé kùkù ní
 kán'oo leε soplá.* 2 ɔ ma malaika gbãade è, àle
 kpàwake ní loo gbãao à mè: Déme kà kán'opio gogoa
 à lápi pooi? 3 Asa gbèe ku luabe ge tɔle ge tɔle
 zíe a fõ lápi poo à gwao. 4 Ma ɔlò maamaae, ké
 wi gbèe e à kà lápi poo gwao. 5 ɔ gbẽzõpio do
 òmεε: Nsu ɔlɔ. Gwa, Yuda bui Nòmusu† pò de
 Davidi kpala pò vlāpà Kía ũ† ziblè. A fõ kán'oo mèn
 soplapio gogo, i lápi poo. 6 ɔ ma SãS è zea báapi
 guo, pò bée mèn síiõpio ní gbẽzõpio zānguo. A de lá
 wà àà kòlokpawa. A kóba soplá ní wéo soplá,* Lua
 Nisina mèn soplá pò à ní zí dúnia gupiiu ũ. 7 A gè
 lápi sí gbé pò zõlea báawapi ɔzi. 8 Ké à lápi sí, pò

† 4:8 Isa 6.2-3 * 5:1 Isa 29.11, Eze 2.9-10 † 5:5 Daa 49.9

† 5:5 Isa 11.1, 10 § 5:6 Isa 53.7 * 5:6 Zkl 4.10

béè mèn síiõpio ní gběẓẓõ gběõn baasõo mëndosaipio
kùlekule Sãpi ae. An baade mõõna kũa ní vua tùu pò
tulaletika a paio. Tulaleti piá Lua gbéõ wabikεaõε.†

⁹ Aale lè dafu‡ sí aa mè:

N ka lápi sia ñ kán'õpio gogo,

asa wà n de,

n gbéõ bò Luaε ní n auo

bui píi guu, buiyã píi guu,

gbépii guu, bùsu píi guu.

¹⁰ N ní kpá kpalau

wá Lua gbàgbanaõ ù,§

aai kible tõe.

¹¹ Ǿ ma malaikaõ è liaa báapizi ní pò béepio
ní gběẓẓõpio dasidasi, an dasi kà òasõsõo læ
ũma'ũma,* wa fõ ní lé dõ. Ma ní kõfi mà, ¹² aale o
ní lõõ gbãao:

Sã pò wa dè kà wà iko dõè

ní àizeεo ní õnoõ ní gbãao ní beεεo

wí aà táasile wà aà tõõ.

¹³ Ǿ pò pò Lua kè musu ní tõeõo ní tõe zíεo ní ísia
guuo píi, pò pò kú baama píiõ, má mà aa mè:

Wàõ beεε ní gbãao dõ

gbé pò zõlea báawaε ní São,

wíõ ní táasile wàõ ní tõõ gõõpii.

¹⁴ Pò béè mèn síiõpio mè, ami. Ǿ gběẓẓõpio wùlεwule
aa misilèè.

6

Kán'õgogo

---

† **5:8** Sou 141.2 ‡ **5:9** Sou 33.3, 98.1, Isa 42.10 § **5:10** Ba
19.6, 1Pie 2.5, Zia 1.6 * **5:11** Dan 7.10

¹ Má è Sã kán'ò mèn soplapiò sèia gò. Ǿ má mà pò b́́e mèn síiǿpiò do yá'ò lán louvíawa à m̀: Mól! ² Ǿ ma s̄kaapua è, gb́́e pò di a kpe sá kũa. Wà kíafua kpàè, ̄ à b̀ z̄iblena ũ, à gè z̄iblei.

³ Ké à kán'ò plaade gò, má mà pò b́́e plaade m̀: Mól! ⁴ S̄ p̄ale b̀ l, a de ténzoizoi. Wà gb́́e pò di a kpe gbà zé aà aafia sí dúniawa, ké gb́́e k̄ d̄ede. Wà f̄enda z̄ò kpàwà.

⁵ Ké à kán'ò àāde gò, má mà pò b́́e àāde m̀: Mól! Ǿ ma s̄ sia è, gb́́e pò di a kpe zaa kũa.* ⁶ Má mà lán l̄owa, à b̀ pò b́́e mèn síiǿpiò guu à m̀: Ese zaa le do mé ḡo do z̄i ̄a ũ. Mase zaa le àā mé ḡo do z̄i ̄a ũ. Nsu to nísi ní v̄̄eo s̄sakũo.

⁷ Ké à kán'ò síīde gò, ma pò b́́e síīde l̄o mà à m̀: Mól! ⁸ Ǿ ma s̄kaasina è, gb́́e pò di a kpe tón Ga, mé Beda teaàzi. Wà ní gbá zé aao iko ví dúnia gb́́e le síīdewa, aa ní d̄ede ní z̄io ní iminao ní gagyão ní wàio.†

⁹ Ké à kán'ò s̄ode gò, ma gb́́e pò wà ní d̄ede luayá'oa ní Yesu seeladekeo yáio gyaadeo è tu-laletikateakii z̄i. ¹⁰ Aa wii gb̄aa lè aa m̀: Dii Kuaadoade Siande, e b̄e n̄ȳ yákpaleke ní gb́́e pò aa ku t̄o, ní wá dea t̄osimái? ¹¹ Ǿ wà ulatao pua dàda ní baade, wa òné aa menake ȳo e an Yesude z̄òblen dee pò wa ní d̄ede lánwao lé ká.

¹² Ké à kán'ò soolode gò, má è t̄o le lùalua p̄s̄ip̄s̄i, †at̄e siakù níinii lán zw̄aa daa ùsiuwa, m̄vua t̄eakù lán auwa míomio.‡ ¹³ Saanao wòlo

* **6:5** Zkl 1.8-11, 6.1-8 † **6:8** Eze 14.21 ‡ **6:12** Isa 13.10, Mat 24.29, Yoε 2.10, 3.4, 4.15

luabe aa kwè tɔle lán zàa'iana libe ísia woloawa.
 14 Luabe kèaa à kòokoo lán pɛwa. § Gbèsísíó ní ísia
 gūgūnao sò píi.* 15 Dúnia kíao ní kpalablenao ní sosa
 gbɛzɔɔo ní ɔdeɔo ní gbāadeɔo ní gbépiio zɔo ge wéɛo ulɛ
 gbè'eo ní gbèsɔɔnao guu.† 16 An lé do:
 Sísíó ní gbesio à dawála
 à wá ulɛ† gbé pɔ zɔleá báawae,
 à wá sí Sã pɔkūmawa.
 17 Asa an pɔkūmabɔɔmagɔo zɔo kà. Déme a fɔ
 bui?§

7

Seelakea Isailiwa

1 Bee gbɛa ma malaika gbɛɔn síiɔo è zɛzɛ dúnia
 gola síiɔwa, an baade a gola íana kúa, ké íana su
 pɛ tɔle ge ísia ge líewao yái.* 2 ɔ ma malaika pāle
 è, à bò gukpe oi, a Lua bée seelakeɔ kúa. A lé gbāa
 zù malaika gbɛɔn síiɔ pɔ wà ní gbá zé aa tɔle ní ísiao
 òòkpapiɔzi 3 à mè: Asu tɔle ge ísia ge lío òòkpao e
 wà seelake wá Lua zòblenao mi'aewa.† 4 ɔ wà gbé
 pɔ wà seelapi kèmáó lé òmɛɛ, aa gbɛɔn àasɔɔo lɛɛ
 basopla ní síiɔo (144.000). Aa bò Isaili bui píi guu.
 5 Wà seelakè Yuda buiwa gbɛɔn àasɔɔo lɛɛ kuɛpla
 (12,000)
 ní Lubeni buiɔ gbɛɔn àasɔɔo lɛɛ kuɛpla
 ní Gada buiɔ gbɛɔn àasɔɔo lɛɛ kuɛpla
 6 ní Aseɛ buiɔ gbɛɔn àasɔɔo lɛɛ kuɛpla
 ní Nefatali buiɔ gbɛɔn àasɔɔo lɛɛ kuɛpla

§ 6:14 Isa 34.4 * 6:14 Zia 16.20 † 6:15 Isa 2.19 ‡ 6:16 Oze
 10.8, Luk 23.30 § 6:17 Yoɛ 2.11, Mal 3.2 * 7:1 Dan 7.2, Zkl 6.5
 † 7:3 Eze 9.4-6

ń Manase buiɔ gbẽɔn òaasɔsɔo lɛɛ kuɛpla
 7 ń Simɛɔ buiɔ gbẽɔn òaasɔsɔo lɛɛ kuɛpla
 ń Levii buiɔ gbẽɔn òaasɔsɔo lɛɛ kuɛpla
 ń Isakaa buiɔ gbẽɔn òaasɔsɔo lɛɛ kuɛpla
 8 ń Zabulɔni buiɔ gbẽɔn òaasɔsɔo lɛɛ kuɛpla
 ń Yosefu buiɔ gbẽɔn òaasɔsɔo lɛɛ kuɛpla
 ń Běyãmɛɛ buiɔ gbẽɔn òaasɔsɔo lɛɛ kuɛpla.

Bui pii kaaaa luabɛ

9 Bee gbɛa ma gbɛ́ɛ è dasidasi, wa fɔ ń naoo. Aa bò
 bùsu pii guu, bui pii guu, gbɛ́pii guu, buiyã pii guu.
 Aa zɛzɛa kpalabaa ń São aɛ. Aa ulatao pua dadaa,
 kpakpa lá nanaa ń ɔzĩ. 10 Aale wii gbãa lé, aale mɛ:
 Wá Lua pɔ zɔ́lea báawa ń São mé ì ń suaba.

11 Malaikao zɛzɛ aa lĩa kpalabaaazi ń gbɛzɔɔo ń pɔ
 bɛ́ɛ mèn siiɔo m̀pii, ɔ aa ń mi pèlepɛle báapi aɛ, aa
 kùle Luaɛ 12 aa m̀:

Ami! Wá Lua mé tɔ vĩ ń gawio

ń ɔnɔo ń sáabuo ń bɛɛɛo

ń ikoo ń gbãao gɔɔpii. Ami!

13 ɔ gbɛzɔɔpio do ma la à m̀: Deɔn ulataop-
 uadanapio ũi? Aa bò má ni? 14 Má òè: Baa, m̀mɛ
 ń dɔ. ɔ a òmɛɛ: Gbɛ́ pɔ aa bò wétɛa zɔɔ† guuɔnɛ.
 Aa ń ulataopio pĩ Sã au guu à puakũ. 15 Bee yáí
 aa ku Lua kpalabaa aɛ, aaɔ zɔbleè aà kpéu fáane
 ń gwãasinao, mé gbɛ́ pɔ zɔ́lea báawapi ì ɔkuńla.
 16 Nɔana ge imi a ń de lɔo, íatɛ a ń léo, mé gu a
 wãmáo, 17 asa Sã pɔ zɛa báapiwa guoguo a ń dá, § i
 dɔaané e nibɔna í wɛnidei, * mé Lua a ń wé'i gogoné
 pii.†

† 7:14 Dan 12.1, Mat 24.21 § 7:17 Sou 23.1-2 * 7:17 Isa 49.10

† 7:17 Isa 25.8

8

Kán'ò soplade goa

¹ Ké Sã kán'ò soplade gò, luabε kè kíkili lán mowen baakwi taawa. ² Ɔ ma malaika gbɛɔn soplá pò aaɔ zεa Lua aεɔ è, wà kãae kpámá mèn soplá.

³ Ɔ malaika pãle mò zè tulaletikateakii pò wa pĩ ní vuaɔ saε, a tésibɔ pò wa pĩ ní vuaɔ kũa. Wà tulaleti kpàwà zɔɔzɔɔ ní Lua gbɛ́ɔ pĩi wabikeaɔ aà kátea, ɔ a kátea kpalabaa aε tulaletikateakii piwa. ⁴ Ɔ tulaleti súle ní Lua gbɛ́ɔ wabikeaɔ fɛle malaikapi ɔzĩ Lua aε. ⁵ Ɔ malaikapi tésibɔ sè à tulaletikateakii té sɪ a pai, a zù tɔle. Lou lé ví, àle pũna, àle píle, tɔle lùalua.*

Kàae mèn sopláɔ pεa

⁶ Malaika gbɛɔn soplá pò aa kãae mèn soplá kũapiɔ a pεa sɔukè.† ⁷ A sɛ́ia a pò pè, ɔ loughε ní téo yãalεa ní auo kwè tɔle.‡ Tɔle leε àaɔde tekũ, líɔ leε àaɔde tekũ, sè ísi tekũ míɔ.

⁸ Malaika plaade a pò pè, ɔ pò tede bɔ à sɪ ísiau lán gbɛ̀sɪsɪ zɔɔwa. Isia leε àaɔde lí au ũ, ⁹ ɔ ísia pò bɛ́εɔ leε àaɔde gàga, mé gó'ilenáɔ leε àaɔde ɔ̀ɔkpà.

¹⁰ Malaika àaɔde a pò pè, ɔ saan zɔɔ pò lé tékũ lán sɛ́tεwa bɔ luabε, à lɛle dà swaɔ ní nibɔnaɔ leε àaɔdela. ¹¹ Saanapi tón Gõi. I leε àaɔde lí gõi ũ, ɔ gbɛ́ pò ípi mɔ̀ gàga dasi a kɪsã yáí.

¹² Malaika síiɔde a pò pè, ɔ wà íatɛ leε àaɔde lè ní mɔvua leε àaɔdeo ní saanaɔ leε àaɔdeo, ké an

* **8:5** Bɔa 19.16, Zia 4.5, 11.19, 16.18 † **8:6** 1Tes 4.16 ‡ **8:7** Bɔa 9.23-24

lee àaõde siakū yáí. § Ɔ fãane lee àaõde gò gupua-sai, màae gwãasina lo. ¹³ Ɔ ma kúu è, àle vua musumusú. Má mà à wii gbãa lè à mè: Waiyoo, waiyoo, waiyoo gbé pó kú tɔɔleɔ malaika gbɛɔn àaõ pó gòpiɔ kãae'ɔ pó a bo yáí.

9

¹ Malaika sɔode a pó pè, ɔ ma saana è, à bò luabe à lèle tɔɔle.* Ɔ wà gbáo zòlo kiline kpàwà, ² ɔ saanapi gbáo zòlopi zé wè. Súele bòu lán mua zɔɔ súelewa, † ɔ gbáopi súele †atē siakū, gu kè síii. ³ Kwao bòle súlepi guu aa lí tɔɔlea. ‡ Wà ní gbá iko lán dúnia sóiɔ pówá. ⁴ Wa òné aasu †ada sêe ge láe ge líewao, sema gbé pó aa Lua seela ví ní mi'aewao. § ⁵ Wi ní gba zé aa gbéɔ deɔde. Aa wãwã kpánzi e mɔ sɔɔe. An wãwã de lán sói gbépaa wãwãwae. ⁶ Gɔɔ beɔ zí gbéɔ wele ga mó ní sé, a mɔɔ.* Ga ni a ní de, kási ga a bàalenéɔ.

⁷ Kwapiɔ de lán sɔ́ pó an zikasɔu màɔwa. Aa pɔe kpákpaa lán vua fùawa, an oa bò lán gbɛnazina pówá. ⁸ An mikã de gbàagbãa lán nɔe pówá, an swaaɔ de lán nòɔmusu pówá. ⁹ An kua de lá aa mò ula dadaawa, an gàsía kíi dɔ lán gó dasi pó sɔɔ lé gále zí guuɔ kɔfiwa. † ¹⁰ Aa vlá ví ní kao lán sóiwa. An iko kú ní vlápiɔwa aa †adaɔ gbéɔwa e mɔ sɔɔ. ¹¹ Gbáo zòlo malaikapi mé ní kía ũ. N Ebelu yáo

---

§ 8:12 Bɔa 10.22, Isa 13.10, Yoɔ 2.10 * 9:1 Isa 14.12 † 9:2 Daa 19.28 ‡ 9:3 Bɔa 10.13 § 9:4 Zia 7.3 * 9:6 Yob 3.21 † 9:9 Yoɔ 1.6, 2.4-5

aà tón Abadõ. N Geleki yáõ sã Apoliõ.† 12 Wēna sēia gē, wēna mèn plaõ lé mó a kpε lɔ.

13 Malaika soolode a kàae pè. Ma lɔɔ mà à b̀ Lua aε tulaletikateakii ṕ wa p̄i ní vuao a ḱba s̄iõ k̄i.

14 A ò malaika soolode ṕ kàae k̄uaε à m̀: Malaika gb̄ɔn s̄iõ ṕ yeyea swa z̄õ Uflata saεɔ polo. 15 Ǿ wà malaika gb̄ɔn s̄iõ ṕ wà ní s̄oukè wē bee, m̄ bee, ḡɔɔ bee, zaa bee yáib̄ polo, ké aa gb̄ɛnazina lεε àaõde dεdε yáí. 16 Ma sosa s̄deɔ dasilε mà, aa miliõ òaa doε. 17 Wépungu'eapi guu lá ma s̄p̄iõ ní ní dikpenaɔ èn ke: Aa mò ulaɔ dadaa t̄εε lán t̄ewa, búunno lán bulawa, t̄εε lán kpà'iwa. S̄p̄iõ mi dε lán n̄õmusu miwa. Té ní súleɔ ní íatēgb̄õ lé b̄õ ní léu. § 18 Ia mèn àaõε beeɔ, té ní súleɔ ní íatēgb̄õ ṕ lé b̄õ ní léu mé gb̄ɛnazina lεε àaõdeɔ dèdε. 19 Asa s̄p̄iõ iko kú ní lé guue ní ní vláõ lɔ. An vlá dε lán ml̄wa, aa mi v̄i aai íadaò gb̄ɔwa.

20 Gb̄é k̄ini ṕ aai gaga ía bee musuoɔ, aai n̄selilε aa ṕ ṕ aa kè yá tòò. Aa ḡi lé kúle t̄aaɔne ní ṕ ṕ aa kè ní vuao ní ánusuo ní m̄got̄εo ní gb̄εo ní líoɔne. Ṕp̄iõ lí gu'eo, aali yāmao, aali t̄aa'o s̄õ.* 21 Aai n̄selilε aa ní gb̄d̄εa ge an gb̄k̄ɔlek̄ea ge an gb̄ásik̄ea ge an kp̄ái'oa tòò.

10

Malaika ní taala n̄énao

1 Ǿ ma malaika gb̄āade p̄āle è à b̀ luabε, àlε pila. A luabεpuana daa, n̄aali liaa aà mii. Aà oa dε lán

† 9:11 Ap̄ii b̄ɔɔlε m̀ gb̄ēkaalena. § 9:17 Luk 17.29 * 9:20 Sou 115.4-7, 135.15-17, Dan 5.23

íatēwa, aà gbá de lán zàmikulu téwa. ² A taala néna kŭa póa. A ɔplaa gbá pèle ísiaa, à ɔzεε gbá pèle tɔɔε. ³ A wii gbāa lè lán nòomusu pūnaawa. Ké à wiilè, louvía mèn soplaɔ yá'ò. ⁴ Ké louvía mèn soplapio yá'ò, má ye mà ké lá guu, ɔ ma loɔ mà à bò luabe à mè: Nyɔ yá pò louvía mèn soplapio ò kŭa asii guu, ísu kéo. ⁵ Malaika pò má è zεa ísia ní tɔɔεowapi a ɔplaa se dò musu,* ⁶ ɔ a ò ní Lua pò kú gɔɔpii à musu ní tɔɔεo ní ísiao kè ní pò pò kú ní guuɔ pii tɔo† à mè: A gēgē lo. ⁷ Malaika soplade kàaεεzī tó àε mó péi, Lua pœā pò ulea a ke sa, lá à a baokpà a zòblena ānabionεwa.‡

⁸ ɔ ma loɔ pò má mà à bò luabepi mà lo à mè: Ge n lá néna póa pò na malaika pò zεa ísia ní tɔɔεowa ɔzīpi sí. ⁹ ɔ ma ge malaikapi kíi, má òè aà lá nénapi kpaa, ɔ a òmεε: Si n sò. Aɔ na n léu lán zówa, io íi n nòseu. ¹⁰ ɔ ma lá nénapi sí malaikapi ɔzī, má sò. A na ma léu lán zówa. Ké má m̀, à íikù ma nòseu. § ¹¹ ɔ wa òmεε: Dɔaa n ānabikεke lo maamaa buio ní b̀usu gbéɔ ní buiyāo ní kíao yá musu.

11

Seelade gbēon plaɔ

¹ ɔ wà fee kpàa pɔyɔbo ũ, wa òmεε: Fεε Lua kpé yɔ ní aà gbagbakio,* ní lousisina pò kú weɔ nao. ² N a ua tó, ísu yɔo, asa wa kpà luayādansaiɔwae. Aa ɔzɔ Lua wélewa e mɔ bla ní plaɔ.† ³ Má a seelade gbēon plaɔ gba zé aa ānabikεke gɔɔ àaa soolo ní bàaɔopi (1.260) guu zwànkasaɔ dadaa. ⁴ Gbēpio mé

* **10:5** Dan 12.7 † **10:6** Bɔa 20.11 ‡ **10:7** Amɔ 3.7 § **10:10**

Eze 2.8-3.3 * **11:1** Eze 40.5, Zkl 2.5-6 † **11:2** Luk 21.24

kuli mèn plaṵ n̄ dau mèn pla pṵ zea dúnia Dii aεṵ ũ.† 5 Tó gbé lé wεελε ṽadamá, té a bṵ n̄ léu à kú n̄ ibεεpiṵwa. Tó gbé su lé wεελε ṽadamá, màa ade a ga. 6 Aa luabe zetaa iko v̄i, § ké lou su ma gṵṵ pṵ aale ānabikεκεṵ yái. Aa í lileá au ũ iko v̄i bṵ.* Aa k̄isia bui pii kpá dúniazia gṵṵ pṵ aa yeiwa.

7 Tó aa n̄ seeladeke kè aa làa, wài pṵ a bṵ gbáo zòdolo guu† a zikañṵ, i ziblemá à n̄ dεdε.† 8 An γε aṵ káleá mεεwia zṵṵ pṵ wà n̄ Dii pàuliwa zea guu. Yáasi guu w̄i me mεεwiapie SṵdṵŨ§ ge Egipi. 9 Gbéṵ n̄ buiṵ n̄ buiyá'onaṵ n̄ bùsu gbéṵ aa n̄ gεṵ gwagwa e gṵṵ àaṵ n̄ k̄inio, aa we wà n̄ v̄io. 10 Gbé pṵ aa ku tṵṵleṵ pṵnake, aai dikpeke, aai gbadakṵε, ké ānabi gbēṵn̄ pla pṵ wāwā kpāñzipiṵ gága yái. 11 Gṵṵ àaṵ n̄ k̄iniopi gbεa Lua tò ían wēnide gēñgu, ṵ aa fēle zè.* Via zṵṵ gbé pṵ n̄ éṵ kù. 12 Ṷ ānabipiṵ bṵṵ gbāa mà à bṵ luabe, a òné: A fεle mó la. Ṷ aa fēle tà musu luabεpuana guu gṵṵ pṵ an ibεεṵ wé f̄imá.† 13 Zibeezi tṵṵle lùalua pās̄ipās̄i, mεεwiapi lεε kwide kwè, ṵ gbēṵn̄ òaasṵṵṵ lεε sopla (7.000) gága tṵṵlelualuaapi guu. Via gbé k̄inio kù, ṵ aa Lua Musude tṵṵbṵ. 14 Wēna plaade gē, a àaṵde lé ká sa.

Kàae soplade pεa

15 Malaika soplade a kàae pè. Lṵṵ gbāaṵ bṵ luabe wà mè: Dúnia kpala gò wá Dii n̄ k̄ia pṵ a kpào pṵ ũ, aṵ kible gṵṵpii.† 16 Gbēzṵṵ gbēṵn̄ baasṵṵ mēndosai

† 11:4 Zkl 4.3, 11-14 § 11:6 1Kia 17.1 * 11:6 Bṵa 7.17-19

† 11:7 Zia 17.8 † 11:7 Dan 7.7, 21, Zia 13.7 § 11:8 Isa 1.9-10

* 11:11 Eze 37.10 † 11:12 2Kia 2.11 † 11:15 Bṵa 15.18, Dan 2.44, 7.14, 27

pó z̄l̄ez̄l̄ea ní báawa Lua aepio ní mi p̄l̄ep̄ele t̄ole
 aa k̄ul̄è¹⁷ aa m̄è:
 Dii Lua Gb̄apiide,
 ní kú ȳaa mé ní kú tia,
 wa n s̄auk̄è,
 asa n b̄o ní n gb̄aa z̄ōoe,
 ò n gbasa n na kibleawa.

¹⁸ B̄usu p̄ii gb̄é̄o za f̄è,

ò n p̄ok̄umab̄òb̄omá. §

N ȳákpalekea ní gyaadeo ḡoo k̄a.

Nȳo fiabo n z̄òblena ānabīone

ní n gb̄é p̄o aale v̄l̄ak̄eneo,*

n̄éf̄ēnen gb̄ēz̄o,

ní d̄uniad̄enāo d̄ede.

¹⁹ Ō w̄a Lua kp̄é p̄o kú musu w̄è, ò ma Lu-
 abaakuan̄o kpagolo è. Lou lé p̄ile, àle v̄i, àle p̄ūna.
 T̄ole l̄ualua, lough̄e p̄ās̄i kw̄è.

12

N̄oe ní kw̄asao

¹ Ō ma seela z̄ō è luabe. N̄oe iat̄ē yea zw̄aa ū,
 m̄ovua ku aà gb̄á z̄iē, a saana m̄èn kuēpl̄ao kpāa k̄ia
 fala ū.* ² A n̄osia, ò n̄ow̄aw̄a m̄òw̄a, àle ne'iw̄aw̄a
 wii lé. ³ Ō ma seela p̄ale è luabe. Kw̄asa t̄ēa z̄óizoi
 kú we, a mi s̄opla, a k̄óba kwi. † A k̄iafua m̄èn s̄opla
 kp̄ákp̄aa. ⁴ A saana l̄eē àāōde w̄olo luabe ní a v̄l̄áo a
 kw̄è t̄ole, ‡ ò à m̄ò z̄è n̄oe p̄o ye ne'ipi aē, k̄é à e né p̄o a
 ipi so ȳái. ⁵ Ō n̄oēpi nēḡōe p̄o a kible bui p̄iiwa ní m̄ò
 gopanao ì. § Ō w̄a népi s̄è t̄àò Lua ní a kpalabao k̄ii.

§ 11:18 Soū 2.1, 5 * 11:18 Soū 115.13 * 12:1 Daa 37.9

† 12:3 Dan 7.7 ‡ 12:4 Dan 8.10 § 12:5 Isa 66.7, Soū 2.9

ń Luao tó kēa aà mipiowa.* 2 Wai pó má èpi bò lán gbeaanawa. Aà ɔ pāsí maamaae, mé aà lé de nòomusu léwa. Kwá a gbāa kpàwà ń a kpalao ń a iko zɔɔ.† 3 Aà mipiɔ do de lá wà a kaikè deadea a bɔ làawa. Aà yá bò dúnia gbépii sae, ɔ aa tèaazi. 4 ɔ aa kùle kwápie, ké à a iko kpà wàipiwa yáí. Aa kùle wàipie bɔ aa mè: Déme kà wàipiwai? Déme a fɔ zikaaànci?

5 Wà walayá'ole dò wàipie aà Lua tɔbēesiò, mé wà aà gbà zé aàò iko ví e mɔ bla ń plao. 6 ɔ à nà dɔea ń Luaowa, à aà tɔbēesí ń aà kúkíio ń gbé pó kú weo. 7 Wà aà gbà zé aà zika ń Lua gbéɔ, i ziblemá. Wà aà gbà zé bɔ aàò iko ví bui píiwa ń gbépiiò ń buiyáɔ píi ń bùsu píi gbéɔ.‡ 8 Gbé pó aa ku tɔleɔ kùle wàipie nípii, mé i ke gbé pó an tó kú àizāna taalauš e Lua àò gé dúnia kálei bàasio. Taala piá Sā pó wa dè pɔe. 9 Gbé pó nòse ví, aà yáe bee ma.

10 Gbé pó Lua díle wà kū zìzɔ ũ,
wa kū zìzɔ ũe.

Gbé pó Lua díle wà de ń fēndao,

fēnda wa deò.*

Bee lé lēda Lua gbéɔwa aao mēna ví, aao aà náai ví.

11 ɔ ma wai pāle è, àle bɔ tɔleu. Aà kóba ví mèn pla lán sāwa, āma à yā'ò lán kwāsawae.† 12 A wai sēia iko píi kè aà wáa. A tò tɔle ń gbé pó aa kuwàò kùle wai sēia pó wà aà kaikè deadea a bɔ làae. 13 A dabudabu zɔɔ kè, baa se a tò té bò luabe à lèle tɔle gbēnazinao wáa. 14 A gbé pó aa ku tɔleɔ sàsā ń

* 13:1 Zia 17.3, 7-13 † 13:2 Dan 7.3-6 ‡ 13:7 Dan 7.8, 25, 11.36 § 13:8 Sou 69.28 * 13:10 Zel 15.2 † 13:11 Mat 7.15

dabudabu pɔ wà aà gbà zé a kè wài sɛ́ia wáaɔ. A òné aa wài pɔ wà aà kaikè ní fɛ́ndao à gi ku taa ke. ¹⁵ Ǿ wà wài plaadepi gbà zé à wɛ́ni kpa wài taapiwa, ɔ wài taapi fɔ́ yá'ò a tò wà gbé́ pɔ gí kúleieɔ dède. ¹⁶ A tò wà seelakè gbé́pii ɔplaawa ge an mi'ae, néfɛ́nen gbɛ́zɔɔ, ɔdeɔ ní taasideɔ, zɔɔ ní wééɔ, ¹⁷ ké gbɛ́e su pɔ yíao ge à pɔ lúo, mé i ke a seela pɔ de wàipi tó ũ ge aà tó nimeloo ví bàasio. ¹⁸ Ǿnyán ke. Gbé́ pɔ wezɛ́ ví, aà wàipi nimeloo polo, asa gbɛ́nazína tó nimelooe. Aà nimelooá àaa àaã ní bàaã ní soolooe (666).

14

Sã ní gbé́ pɔ à ní bó

¹ Ǿ ma Sã è zea Siɔna gbɛ́sisiwa. Gbɛ́on àaasɔɔo leɛ basopla ní síiɔo (144.000) kuaàno. Aà tó ní aà Mae tóo kɛ́a ní mi'ae^{wa}.* ² Ma kɔ́fi mà à bò luabe. A kíi dɔ lán izɔ́sukaawa, lán louvía gbáawa. Kɔ́fi pɔ má màpi de lán mɔ́onlenao mɔ́ona ówa. ³ Gbɛ́on àaasɔɔo leɛ basopla ní síiɔopio (144.000) lé lè dafu sí kpalabaa ní pɔ b́e mèn síiɔo ní gbɛ́zɔɔo ae. Gbɛ́e i fɔ́ lepi dàdao, sema gbé́ pɔ wà ní bó dúnia guupio bàasio. ⁴ Aame aa gbé́ pɔ aai gbásike ní nɔeooɔ ũ, aa lésoe. Aaɔ te Sãzi gu pɔ àle géu píi. Gbé́o guu ampio ɔ wà ní bó Luae ní São pɔ káau pɔ wa kpàwàò ũ. ⁵ Wi ma zii aa eɛtò, aa tàae vío.†

Yákpalekegɔɔ baokpaa

⁶ Ǿ ma malaika pále è, àle vua musumusú. A baona pɔ kú gɔ́pii kúà à kpa gbé́ pɔ aa ku tɔ́leone, búsu gbé́pii, bui píi, buiyá'ona píi ní gbé́píio. ⁷ A

* **14:1** Eze 9.4, Zia 7.3-4 † **14:5** Sof 3.13

ò gbáugbāu: A víake Luaε à aà tɔbɔ, asa aà yákpalekea ní gbé̄ɔ ɔɔ kàε. A kùle Lua pɔ musu ní tɔleɔ ní ísiao ní nibɔnaɔ kèpiε.

⁸ Malaika plaade te aà kpe à mè: Babeli gà! Meevia zɔɔpi gà!‡ A tò bui píi a v̄εε gbāa pɔ de a káaluakaa ũ m̄i.

⁹ Malaika aaɔde té ní kpe, a ò gbáugbāu à mè: Tó gbé̄ kùle wàie ní aà taao, mé à aà seela kè a mi'ae ge a ɔwa, ¹⁰ ɔme a Lua pɔkūma v̄εε pɔ wa kà a pɔfē imibɔu atēε mi, i wāwāke té ní íatēgbɔɔ§ guu Lua malaikaɔ ní São ae. ¹¹ An íadama súεε aɔ bɔ ɔɔpiie.* Gbé̄ pɔ kùle wàipie ní aà taao aa aà tó seela kèò íampaa vío fāane ní gwāasinao. ¹² Bee lé leda Lua gbé̄ pɔ aa yá pɔ a d̄ileɔ kūa mé aa Yesu náai víɔwa aɔ mena ví.

¹³ ɔ ma lɔɔ mà à b̀ luabe à mè: Ké bee ké. Báaadeɔ gbé̄ pɔ aa ga naa Diiwa guu za tiaɔ. Lua Nisina mè: Ao! Aa kámabo ní ní z̄io, asa an maakεa gbε téńzi.

Tɔle pɔɔ kekeε

¹⁴ ɔ ma luabepuana è, pɔe z̄lewa à b̀ lán gbēnazinawa.† A vua fua kpaa, a kɔma lena kūa.

¹⁵ ɔ malaika p̄ale b̀ Lua kpéu à lé gbāa zù gbé̄ pɔ z̄lea luabepuanawazi à mè: Kɔma ká pɔi n̄ ké, asa tɔle pɔɔ mà à kà kekeεε.‡ ¹⁶ ɔ gbé̄ pɔ z̄lea luabepuanawa a kɔma màle tɔle, à tɔle pɔɔ kèke.

¹⁷ Malaika p̄ale b̀ musu Lua kpéu, a kɔma lena kūa lɔ. ¹⁸ ɔ malaika p̄ale pɔ té iko ví b̀ sa'okii. A lé gbāa zù gbé̄ pɔ kɔma lena kūapizi à mè: N n

‡ **14:8** Isa 21.9, Zel 51.7-8, Zia 18.2 § **14:10** Daa 19.24, Eze 38.22

* **14:11** Isa 34.10 † **14:14** Dan 7.13 ‡ **14:15** Yoε 4.13

kɔma lena ka tɔɔle vɛɛ kóɔi n̄ zɔ̄, asa a be màɛ. ¹⁹ Ǿ malaikapi a kɔma màɛ tɔɔle, à tɔɔle vɛɛ kó zɔ̄zɔ̄ a kà vɛɛfɛk̄i zɔ̄ pɔ de Lua pɔkùmabɔbɔbɔ ũ guu. ²⁰ Wà ɔ̄zɔ̄ vɛɛ kópiɔwa§ wɛ́nkpe, ɔ̄ au b̀le vɛɛfɛk̄i guu à dàgua e kiloo òaa do ní basɔoo, a lesí kà s̄́ àasina léu.

15

Kisia gbezã mèn soplaɔ kpaar̄zi

¹ Ǿ ma seela pãle è luabe, a zɔ̄, à b̀ ma sae. Malaika gbɛɔn soplaɔ kisia gbezã mèn soplaɔ kũa. Bee Lua a a pɔkùmabɔbɔama midɛò.

² Ǿ ma pɔe è lán ísiwa, a da lán díiwa yãalea ní téo. Ma gbé pɔ aa ziblè wàiwá ní aà taao ní aà tó nimelooɔ è zea díi pɔ da lán ísiwapi sae, aa mɔɔna pɔ Lua kpámáɔ kũa. ³ Aale Lua zòblena Mɔizi le* sí ní Sã pɔo aa m̀:

Dii Lua Gbãapiide,
n yãkɛaɔ zɔ̄, aa b̀ wá sae.

Bui píi Kía,
ni yãke a zéwa ní síanao.

⁴ Dii, déme n vía vío ni?

Déme a gí n tɔbɔii?

Asa ndo n kua mé adoa.

Bui píi a mɔ kúlɛnɛ,†
asa n maakeaɔ b̀ gupuau.

⁵ Bee gbea ma Lua kpé è wɛa musu, zwàakpe pɔ aà ikoyã kúu ũ.‡ ⁶ Ǿ malaika gbɛɔn sopla pɔ kisia mèn sopla kũaɔ b̀le kpépiu. Aa bàabaa pua táitai tekɛa dadaa, vua asana dɔdɔa ní kùawa. ⁷ Ǿ

§ 14:20 Isa 63.1-6, Zia 19.15 * 15:3 Bɔa 15.1 † 15:4 Sou 86.9

‡ 15:5 Bɔa 40.34

pó b́éè mèn síiɔ do vua tùu kpà malaika gb̃ɔn
soplapiɔwa ní miwa. Lua pó ɔ b́éè gɔɔpii pɔkūma ká
ní pai. ⁸ Lua gawi ní a gb̃ao súele kpépi pà. § Gb̃e a
f̃o g̃euo e malaika gb̃ɔn soplao kisia mèn soplapiɔ
ge midedò.

16

Lua pɔkūmabɔɔa dúniawa.

¹ Ǿ ma ɔ gb̃aa mà à b̀ò Lua kpéu, a ò malaika
gb̃ɔn soplapiɔne: A gé Lua pɔkūma pó kú tùu mèn
soplao guu élei dúniawa.

² A séia gè a pó èle dúniawa. Ǿ sáne ṽai pásio* gb̃é
pó w̃ai seela ṽi aai kúle aà taao lè.

³ A plaade a pó èle ísiawa. Ǿ ísia í g̀ò lán gè auwa,
pó b́éè pó kú a guu g̃aga píi.

⁴ A àaɔde a pó èle swao ní nibɔnaɔwa, ɔ an í li au
ũ. † ⁵ Ǿ má mà malaika pó í iko ṽi m̀è:

Kuaadoade, n gb̃é pó ní kú ỹaa,

mé ní kú tia,

n yákpalekèr̃no a zéwae.

⁶ Aa n gb̃éɔ ní n ãnabiɔ au b̀òle,

ɔ n aupi kpàmá aa m̃i.

A k̃s̃ĩr̃no màae.

⁷ Ǿ ma ɔ mà sa'ok̃i à m̀è:

Ao, Dii Lua Gb̃apiide,

n yákpalekèr̃no a zéwae,

mé a síana ṽi.

---

§ 15:8 1Kia 8.10-11, Isa 6.4 * 16:2 B̃a 9.10 † 16:4 B̃a 7.17-21

⁸ A siĩde a pò èle ìatēwa, a tò à gbēnazinao tekù.
⁹ A pusu gbāa ní lé, ̄ aa Lua pò kisia beeo iko ví tobēesĩ. Aai nòselile aa aà tobò.

¹⁰ A soode a pò èle wài kpalabaawa, ̄ gusia† dà aà kpalaa. Gbḗ lé ní lé fi wāwā guu, ¹¹ ̄ aa Lua Musude tobēesĩ an wāwā ní ní sánεo yáí. Aai nòselile aa mikè ní yākeawao.

¹² A soolode a pò èle swa z̄oo Uflatawa, § ̄ swapi í bà à zebò gukpe kíaone. ¹³ ̄ ma táao è mèn àaō lán bl̄ooowa, aale b̄o kwá ní wàio ní ānabi εεnao léu.
¹⁴ Táa dabudabukεnaone. Aale gé dúnia búu kíao kíi, ké aa ní kāaa zíkaa Lua Gbāapiide ḡoo z̄oo z̄í yáí.
¹⁵ Ma! Má mó lán kpáíwae.* Báaadεn gbé pò lé itēke mé a a p̄okasao daa, ké asu b̄o búu wà aà puizi eo yáí ũ.† ¹⁶ ̄ táapio kíapio kàaa gu pò wĩ mε ní Ebεlu yáo Aamagedō.

¹⁷ A soplade a pò èle íanawa. ̄ loo gbāa b̄o kpalabaa kíi Lua kpéu à mē: A lé kà. ¹⁸ Lou lé píle, àle ví, àle pūna. T̄oole lùalua pāsípāsí. Zaa wà gbēnazina kàle dúnia guu, a taa i keo, a pāsí kè zài.
¹⁹ M̄εεwia z̄oo kēaa lee àaō, mé bui pii m̄εεwiao kwè. M̄εεwia z̄oo Babeli yá d̄o Luagu, ̄ a a p̄okūma v̄εε gbāa imib̄o kpàwà a mĩ.† ²⁰ Isia gūgūnao ḡèzεa pii, wi wesi gbèsísí̄ble lo. ²¹ Lougbe z̄oo b̄o luabe, aa kà kiloo bla. Aa kwè gbēnazinaola, § ̄ aa Lua tobēesĩ lougbe kisia yáí, asa kisiapi pāsí maamaae.

---

† 16:10 B̄oa 10.22 § 16:12 Isa 11.15 * 16:15 Zia 3.3 † 16:15 Zia 3.18 † 16:19 Isa 51.17 § 16:21 B̄oa 9.23, Zia 11.19

17

Káaluá pò di wàì kpɛ

¹ Malaika gbɛɔn soplá pò tùu mèn soplá kũapiɔ do òmɛɛ: Mò mà yá pò a wi káaluá zɔɔ pò zɔlɛa swa zɔɔwa ɔlɔnɛ. ² Dúnia kíaɔ gbásikèaàno, mé dúnia gbéɔ vɛɛ pò de aà káaluakaa ũ mĩ aa kã.* ³ Lua Nisina dedeapi guu malaikapi gèmano sɛu. Ǿ ma nɔɛɛ è di wàì tɛa kpɛ. Dóɛa ní Luao tóɔ fifiwà, a mi soplá, a kóba kwi.† ⁴ Nɔɛpi zwàa tɛa ní a gàaluladeo yea, a vua nɔamblebɔɔ daa ní gbè bɛɛɛdeɔ ní òsoɔ. A vua imibɔ kũa, bɔbɔ ní a káaluakaa gbásio ka a pai. ⁵ Wà tó pò wa a asii dɔo kè aà mi'awewa wà mèn: Mɛɛwia zɔɔ Babeli, káaluáɔ ní dúnia bɔbɔ da. ⁶ Má è nɔɛpi Lua gbé pò wà ní dede Yesu seeladeke yáio au mi à kã, àlɛ aà de lán wɛwa.

Ké ma aà è, yápi dĩa. ⁷ Ǿ malaikapi ma la à mèn: Bóyái yápi dímai? Má nɔɛpi asii onɛ ní wàì pò aà sea, a mi soplá, a kóba kwipi asiio. ⁸ Wàì pò ní èpi ku yãa mé a ku bo. A bɔ gbáo zòolo guu‡ i mipe kaalɛwa. Gbé pò aa ku tɔɔlɛ an tó kú àizãna taalau za dúnia daalɛgɔɔɔ, tó aa wàì pò kú yãa mé a ku bo mé a ɛa mɔpi è, a yá a dimá. ⁹ Làasoode pò ɔno vĩ yán kɛ. Mĩ mèn soplapiɔá sísi mèn soplá pò nɔɛ zɔlɛmáɔɛ. Kíá gbɛɔn sopláɔnɛ b. ¹⁰ An gbɛɔn sɔo lèlɛ, gbèdo ku, gbèdo kpé. Tó à mò, a gɛgɛo. ¹¹ Wàì pò kú yãa mé a ku bo piá kía swaaɔdeɛ. Gbɛɔn soplapiɔ doɛ b. Alɛ mipe kaalɛwa. ¹² Kóba mèn kwi pò ní èpiɔá kíá gbɛɔn kwi§ pò aai kpalable yãaɔnɛ. Aa kigɔɔsoplana ble

* **17:2** Zel 51.6-7, Zia 14.8 † **17:3** Zia 13.1 ‡ **17:8** Dan 7.7, Zia 11.7 § **17:12** Dan 7.24

ń wàio sãnu. ¹³ An gbẽ̀on kwipio pii lé doũε. Aa ń gbãa ń ń ikoo kpa wàipiwa. ¹⁴ Aa zĩka ń São, Sã i zĩblemá, asa diio Diie mé kĩa Kĩaε. Aà gbé náaide pò à ń sisi à ń séo kuaànɔ. ¹⁵ Ǿ malaikapi òmεε: Swa pò ń è káalua z̄lemápiá buio ń bílaɔ ń búsu gbéɔ ń buiyá'onaɔne. ¹⁶ Wàì ń kóba mèn kwi pò ń èpio za káalua pigu. Aa aà ke yáiyai, aai aà to puizi. Aa aà so aai tesõwà. ¹⁷ Asa Lua a pœã dàné ń sõu aa ledoũkεε, aai ń kpala kpa wàipiwa e Lua yá ge pað. ¹⁸ Nɔε pò ń è piá mεεwia z̄ɔɔ pò iko ví dúnia kĩaɔwae.

18

Babeli gaa

¹ Bee gbεa ma malaika pále è à bò luabe. A iko z̄ɔɔ ví mé aà gawi dúnia pù. ² A wii gbãa lè à mè: Babeli gà, mεεwia z̄ɔɔpi gà.* A gò zeeɔ kúkũi ũ, táa bui pii tòò ũ, bã pò wĩ ń tēbo wa ye ń ḡiyãioɔ be ũ.† ³ Asa bui pii aà v̄εε gbãa pò de aà káaluakaa ũ m̄ε.‡ Dúnia kĩaɔ gbãsikèaànɔ, mé dúnia laatanaɔ kè ɔdeɔ ũ aà lalasikεa z̄ɔɔ guu.

⁴ Ǿ ma lɔɔ pále mà à bò luabe à mè:

A bõle a guu ma gbéɔ,
ké á ɔ su à ɔ ku aà duuna guu,
yá pò wa yíawàɔ á leo yái.§

⁵ Asa aà duuna gbã z̄ò luawaε,
mé aà v̄aikεaɔ d̄ò Luagu.

⁶ A fiaboè yá pò a kèéwa,
à keè aà yãkεawa leε pla.

* **18:2** Isa 21.9 † **18:2** Zia 14.8, Zel 50.39 ‡ **18:3** Zel 51.7, Zia 17.2 § **18:4** Zel 51.6

A pòkūma í káuè a imibou
de pò pò a kàunéla lee pla.

⁷ A wāwā ní wēnao kpaàzi,
lá à tóbò kua lalasikεa guu léu.

Asa ĩ o a sǒ guu,
nɔε kían a ũ zǒlea a báawae,
gyaa gbēandon a ũo,
a wēnake bauo.*

⁸ A yáí tò kisiaε beeɔ à le gɔɔ do,
gagyā ní wēnao ní nɔanao.

Té mé a kŭwà,
asa Dii Lua aà yákpalekena gbāa.

⁹ Dúnia kía pò aa gbāsikèaàno aa lalasikèaàno,
tó aa a tékŭa lu è, aa ɔɔɔ aa nízia gbēgbē. ¹⁰ Aa ze
kāaa vía guu wāwā pò wa kpai yáí aa me:

Waiyoo, waiyoo, mεεwia zǒɔ!

Mεεwia ikode Babeli!

Yá mò zǒlema gɔɔ do gǒɔa!

¹¹ Dúnia laatanao ɔɔɔ sǒ, † aa wēnakeè, ké gbēe a ní
laae beeɔ lúmá bo yáí: ¹² Vua, ánsu, gbè beεedeɔ,
òsoɔ, zwàa ɔdeɔ, zwàa tēa ní a gàaluladeɔ, siliki, lí
maa bui píi, pò pò wǐ ke ní wesa swaao ní lí beεedeo
ní mɔgotēo ní mɔsio ní gbepuao píi, ¹³ dopɔɔ, nísi
gínanao, tulaletio, zǒgo lí'ɔɔ, vεε, nísi, pēeti, pówena,
zuɔ, sǎo, sǒɔ ní a góɔ, zɔɔ ní gbēnazina wēnio. ¹⁴ Wa oè:
Pɔ maa pò ni a nideɔ làama píi. N nama ní n gawio
pílíma píi, wa e bau bo.

¹⁵ Laatana pò aa kè ɔdeɔ ũ mεεwiapi sabaiɔ ze
kāaa vía guu wāwā pò wa kpai yáí. Aa ɔɔɔ aa
wēnake ¹⁶ aa me:

* **18:7** Isa 47.7-9 † **18:11** Eze 27.31

Waiyoo, waiyoo mεεwia zōo!
 A bàabaa yè yāa
 ní zwāa gāaluladeo ní a tēao.
 A vua nɔamblebɔɔ dà yāa
 ní gbè bεεedeɔ ní òsoɔ.

¹⁷ Aà àizεε pii músikè gɔɔ do gōɔ.

Gó'ilena diio ní tagenaɔ ní ígbēɔ ní gbé pɔ aaɪ zíkε
 ísiaaɔ ze káaa nípii. ¹⁸ Tó aa mεεwiapi tékūa lu è,
 aa wiile aa mε: Mεεwiae ku yāa, a zōɔ kà mεεwiae
 beewao. ¹⁹ Aa ɔɔɔ aa nízia gbēgbē, aa wēnake aa
 wiile aa mε:

Waiyoo, waiyoo mεεwia zōo!

Gbé pɔ aa gó'ilena ví ísiaaɔ pii
 kè ɔdeɔ ũ ní àizεε pɔ pàlawào, †
 ɔ à gē bezia ũ gɔɔ do gōɔ.

²⁰ A pɔnake a yá musu luabedeɔ ní Lua gbéɔ ní àà
 zinaɔ ní àà ānabio, asa Lua mé tɔsīwàé.

²¹ Ǿ malaika gbāade gbε pɔ kà wísilɔgbε gbènεwa
 se zù ísia guu à mè: Maa wa mεεwia zōɔ Babeli zu ní
 gbāao, wa mεεwiapi e bau ɔo. §

²² Wa mɔɔna ge gāa'ɔ ge kule

ge kāae'ɔ ma n guu bau ɔo.

Wa ɔzikenae e n guu bau ɔo.

Wa wísilɔgbε kōfi ma n guu bau ɔo.

²³ Wa filia gupua e n guu bau ɔo.

Wa nɔsekōfi ma n guu bau ɔo.

N laatanaɔá dúnia gbé gbiaɔne yāa,
 n pɔdà bui píiwa, n ní mi líaa.

²⁴ Wà ānabio ní Lua gbéɔ au è a guu

† 18:19 Eze 27.33 § 18:21 Zel 51.63-64

ń gbé pọ wà ń dede dúnia guuọ píi.*

19

Pọnakεa luabe

¹ Bee gbεa ma ɔɔ gbāa mà luabe lán dasi yā'owa à mè:

Aleluya! Wá Lua mé zìblè!

Ɔme gawi ń gbāao vī,

² asa ì yákpalekérino a zéwa ń síanaoε.

A yákpalekè ń káaluá zɔɔ pọ dúnia ɔ̀kpà ń a káaluakaaopio.

A a zòblenaɔ dedea tɔsìwà.

³ Aa ò ɔ:

Aleluya!

A súde aɔ dɔ gɔɔpiie.*

⁴ Gbēzɔɔ gbēɔn baasɔ m̀endosaio ń pọ b́ε m̀en síiɔ

wùlewule aa misìile Luaε z̄leá a báawa aa m̀è:

Ami! Aleluya!

⁵ Ɔ ma ɔɔ mà báapi kíi à m̀è:

A wá Lua táasile

aà zòblenaɔ píi,

á gbé pọ á aà vīa vīɔ,

néfēnen gbēzɔɔ.†

⁶ Ɔ ma ɔɔ mà lán dasi yā'owa, lán izɔɔsukaawa, lán

louvíá gbāawa à m̀è:

Aleluya!

Dii wá Lua Gbāapiide nà kibleawa.

⁷ Wà pọnakε wà yáalɔ wà aà tɔɔɔ,

asa Sã nɔsεgɔɔ ká, aà nɔ sɔu mà.

⁸ Wà bàabaa pua táítai tekea kpàwà aà ye.

Bàabaa piá Lua gbéɔ maakeaε.

* 18:24 Zel 51.49 * 19:3 Isa 34.10, Zia 14.11 † 19:5 Sou 115.13

9 Malaika òmεε: Kέ. BáaadeϞn gbέ pó wà ní sisi Sã nϞsebleble guuϞ ù.† A òmεε lϞ: Lua yá síanan we. 10 Ma wule aà gbázi mà misiileè, ò a òmεε: Bee tó. Kúle Luaε. N zòblen deen ma ù ní n gbέ pó aaǎ Yesu seeladeke keϞ.§ Yesu seeladekekeεa mé ānabikemi ù.

Kilisi mϞa dia sōkaapua kpe

11 Ϟ ma luabe è a wēa, ò sōkaapua bò, gbέ pó di a kpe tón Náaide Síande. I yákpalekeñnϞ, ì zikañnϞ a zéwa.* 12 Aà wé de lán tévuawa, kíafua pó a kpaa dasi. Tóe kēa aà mi'æwa, gbēe tópi yáasi dō, aà bàasio. 13 A ula pó tà ní auo daa.† Aà tón Lua Yá.‡ 14 Luabe zīgō tēaàzi, aa di sōkaapuaϞ kpe, aa bàabaa pua táitai dadaa. 15 Fēnda lena lé bϞ aà léu à bui eò, i kiblemá ní mò gopanao,§ ì òzō vēebēowa vēefēkii guu Lua Gbāapiide pōkūma pāsì ù.* 16 Wà tóe bee kē aà ulawa ní aà gbalao:

Kíao Kía, diiϞ Dii.

17 Ϟ ma malaikae è zea kpaa íatēi. A lé gbāa zù bā pó aale vua musumusuzi píi à mè: A mϞ kāaa à ble zō pó Lua kèé ble, 18 ì kíao ge só ní sosa gbēzōō ní gbāadeϞ ní sōō ní ní dikpenaϞ ní gbépiio, wēēō ní zōō, néfēnen gbēzōō.† 19 Ϟ ma wài è ní dúnia kíao ní ní zīgō, aa kō kāaa aa zika ní gbέ pó di ś kpēpio ní aà zīgō. 20 Wà wàipi kù sānu ní ānabi egena pó dabudabuϞ kè aà aeo. Dabudabupio ò a gbέ pó aa wài seela ví aa kùle a taaeo sàsāò.‡ Wà ní zú té ísida

† 19:9 Mat 22.2 § 19:10 Zia 22.8-9 * 19:11 Sou 96.13

† 19:13 Isa 63.3 ‡ 19:13 Zāa 1.1 § 19:15 Sou 2.9 * 19:15

Zia 14.19-20 † 19:18 Eze 39.17-20 ‡ 19:20 Zia 13.1, 11-16

pó lé kú ní íatēgbõ guu béé an pla nípii. ²¹ Gbé pó di sós kpe gbé kɔnɔ dèdè ní fēnda pó bò a léuo, § 5 bāo pii ní ge sòso aa kà.

20

Kilisi kiblea wè òaa sɔo

¹ Ǿ ma malaikae è à bò luabe, a gbáo zòolo kiline kúa* ní mɔdaona gèleo. ² A kwá pó de mlè zì† ũ, wí me Ibiisi ge Setāu kù, 5 à mɔkàwà e wè òaa sɔo. ³ Malaikapi aà zù gbáo zòlopi guu, à zetāaàle à kilidàu, ké asu buio sásāo e wè òaa sɔopi pa. Bee gbɛa wa aà gbɛe yɔɔ.

⁴ Ǿ ma kpalabaaò è ní gbéé pó zōlezōlewao. ‡ Wà ní gbá zé aa yákpaleke ní gbéó. Ma gbéé pó wà ní mi zò luayā'oa ní Yesu seeladekeo yáio è. Aai kúle wài ge aà taaeo. Aai aà seela ke ní mi'ae ge ní ɔwao. Aa vù wà kpalablè ní Kilisio wè òaa sɔo. § ⁵ Geo vua séian we. Gè kɔnɔ i vuo e wè òaa sɔopi gè pàò. ⁶ Báaadeɔn gbéé pó an baa ku geo vua séia guuo ũ, an kua adoa. Ga plaade iko vīmáo. Aaò de Lua ní Kilisio gbàgbanaò ũe, mé aaò kibleaànɔ e wè òaa sɔo.

Setāu zua téu

⁷ Tó wè òaa sɔopi pà, wa Setāu bɔ gbɛe, ⁸ i gé bui pó kú dúnia gola síiɔwao sásāi, Gɔgu ní Magɔguo, i ní kāaa zì musu. Aaò dasi lán ísiale ũfāawa.* ⁹ Aa lí dúniaa, aa koezò Lua gbéó bòoi ní wéle pó Lua yeio, 5 té bò luabe à kùmá. ¹⁰ Wa Ibiisi pó ní sāsā

§ 19:21 2Tes 2.8 * 20:1 Zia 9.1 † 20:2 Daa 3.1, Zia 12.9

‡ 20:4 Dan 7.9, 22 § 20:4 Dan 7.22 * 20:8 Eze 38.16

se zù té ísida pò lé kú n íatēgbōo guu, gu pò wài n í
 ānabi egeṅao kuu. Aa wāwāke fāane n gwāasinao
 gōopiie.

Yákpale gbezā

¹¹ Ǿ ma kpalabaa pua zōo è n gbé pò zōleuo. Tōle n
 musuo gusikè aà ae, wi n gbē e lo. ¹² Ǿ ma gbēzōo n
 néfēnena gyaadeo è zea báapi ae. Wà taala wèwē,
 ǿ wà lá pāle wè lo àizāna taala ũ. Wà yákpalekè n
 gyaadeo an yākeawa, lá a ku lápiu guuwa.† ¹³ Isia
 gyaade pò kú a guu kpà. Ga n bedao gyaade pò
 kú a guu kpà lo. Ǿ wà yákpalekè n baadeo a
 yākeawa.‡ ¹⁴ Wà ga n bedao zù té ísida guu. Té ísida
 piá ga plaadee. ¹⁵ Gbé pò wi n tó e àizāna taalauo
 ǿ wà n zú té ísidapiu.

21

Yelusaleū dafu

¹ Ǿ ma tōle dafu n musu dafuo è,* asa tōle séia
 n musu séiao gè, mé ísia ku lo. ² Ǿ ma Lua wéle
 Yelusaleū dafu è à bò musu Lua kíi, ale pila. Wa
 kèke lán nœ pò a zākesou màwa.† ³ Ǿ ma lo gbāa
 mà kpalabaa kíi à mè: Lua zōle n gbēnazinao sa, a
 kúrino, aa de aà gbé ũ. Lua dee a kúrino n Lua ũ.‡
⁴ A n wé'i gogoné píi.§ Ga a ku lo ge wēna ge olo
 ge wāwā, asa yāzio gè.

† **20:12** Dan 7.9-10 ‡ **20:13** Mat 16.27 * **21:1** Isa 65.17, 66.22,
 2Pie 3.13 † **21:2** Isa 52.1, 61.10 ‡ **21:3** Lev 26.12, Eze 37.27
 § **21:4** Isa 25.8, 35.10, 65.19

⁵ Gbé pò zõlea báapiwa mèn: Ma! Mále pópíi ke dafu. ¶ a òmεε: Ké, asa yá beε náai ví mé síanaε.
⁶ ¶ a òmεε: Yá làa. Máme má Alafa ní Omεgao ũ, Dàalena ní Midenao ũ. Gbé pò imi lé de, má aà gba nibona í wēnide.* ⁷ Gbé pò zìblè gban we. Má de aà Lua ũ, iε de ma né ũ.† ⁸ Ama víakεnao ní náaisaideo ní yábēεkεnao ní gbēdenao ní gbāsíkεnao ní εsedeo ní táagbagbanao ní mɔafilideo píi, an baa aε de té ísida pò lé kú ní íatēgbōo ũε. Ga plaaden we.

⁹ Malaika gbēon sopla pò tùu mèn sopla kūa, kisia gbεzā mèn sopla ká ní paipio gbēdo mɔ òmεε: Mɔ mà Sā nɔ dafu ɔbne. ¹⁰ Lua Nisina dedεaapi guu malaikapi ma se gèmanɔ gbēsisi zō lesi musu. A Lua wéle Yelusaleū òmεε, à bò musu Lua kíi, àle pila.‡ ¹¹ A Lua gawi ví, a pípia lán gbè beεedewa, àle teke lán diamaawa. ¹² A bíi zō lesi ví. A bɔle kuepla, malaika gbēon kueplao zεzeu. Isaili bui kueplao tó kēa bɔlepiowa. ¹³ Bɔle mèn àaō ku gukpe oi, àaō gugbāntoo oi, àaō γεomidokli oi, àaō be'ae oi.§ ¹⁴ Wà bíipi dàale gbè mèn kueplao. Sā zina gbēon kueplao tó kēa gbepiowa.

¹⁵ Malaika pò lé yā'omεε poyōbo pò wa pí ní vuao kūa, ké à wélepi yōò ní a bɔleo ní a bíio.* ¹⁶ Wélepi gola síiōε, a gbàa ní a yàasao sáaε. ¶ a wélepi yōò ní poyōbopio. A gbàa kiloo òaa kueplae (2.400). A gbàa ní a yàasao ní a lesio píi sáaε. ¹⁷ A a bíi yōò lɔ, a lesi gāsissuu basoplaso mēndosaie. Malaikapi yōò gbēnazina gāsissuu gbàa léuε. ¹⁸ Wà bíipi kè ní

* **21:6** Isa 55.1 † **21:7** 2Sam 7.14, Soū 89.27-28 ‡ **21:10** Eze 40.2 § **21:13** Eze 48.30-35 * **21:15** Eze 40.3

diamaao, mé wéle piá vua tēetēee íkea lán díiwa. ¹⁹ Wà gbé pọ wà wélepi bíi dàalèò kèke ní gbè beede bui píio.† Wà gbè séia kèke ní diamaao, a plaade ní safio, a àaōde ní agatao, a síōde ní emelodio, ²⁰ a sode ní onisio, a soolode ní saadōanio, a so-plade ní kisolitio, a swaaōde ní belilio, a kēokwide ní topazao, a kwide ní kisopazao, a kuēdode ní tiikōazio, a kuēplade ní ametisio. ²¹ Bole mèn kuēplapiá òso mèn kuēplaoe. Wà nípii kè ní òsoo mēndodoe. Wélepi zeaá vua tēetēee, wí gu'eu lán díiwa.

²² Mi Lua kpé e wélepi guuo, asa Dii Lua Gbāapiide ní São mé a kpépi ũ. ²³ Wélepi bàa kú ní íatē ní mōvuaogupuaèoo. Lua gawi mé lé wélepi pu, mé Sã de a filia ũ.† ²⁴ Buiō taa'o a gupuai, mé dúnia kíao gēu ní ní àizeeo. § ²⁵ A boleo aao taa fāane bauo, mé gwāasina ao ku we sōo. ²⁶ Wa gēu ní buio àizeeo ní ní pọdoe.* ²⁷ Ama pọ gbālae a gēuo† ge yābēkena ge mōafilide, sema gbé pọ Sã ní tó kè àizāna taalauo bāasio.

22

¹ Ō malaikapi swa'i wēnide pọ lé bo Lua ní São kpalabaa kíi òlomee,* àle teke lán díiwa. ² Ale bàale wélepi zea guo. Lí wēnide† ku a baale ní a baalao, í ne'i wè do gēn kuēplae, mō ní mōo gēn dodo. Lípi láoá buio gbágbāboe.† ³ Pọ pọ Lua lekèèe ao ku bo. § Lua ní São kpalabaa ao ku wélepi guu, mé aà zòblenao

† **21:19** Isa 54.11-12 † **21:23** Isa 60.19-20 § **21:24** Isa 60.3

* **21:26** Isa 60.11 † **21:27** Isa 52.1 * **22:1** Zkl 14.8 † **22:2**

Daa 2.9 † **22:2** Eze 47.12 § **22:3** Zkl 14.11, Daa 3.17

zòbleè. ⁴ Aa wesiaàle, mé aà tó aò kú ní mi'æwa.
⁵ Gwāasina aò ku lɔo, gbēe baa aò kú ní filia ge íatē
 gupuaoo, ké Dii Lua a gupuné yáí.* Aaò kible e
 gɔɔpiiè.† ⁶ Ǿ a òmεε: Yá beeɔ náai vī mé síanaε.
 Dii Lua pó ì dɔaa ānabiɔne mé a malaika zì, ké a
 zòblenaɔ yá pó a mɔ tia dɔ.

Yesu a mɔ tia

⁷ Gwa, má mót tia. Báaaden gbé pó zia yá taalae
 bee yá kūa ũ.

⁸ Ma Zāa māmε ma yá beeɔ mà mé má è. Ké
 má mà mé má è, ma wule malaika pó yápiɔ òlɔmεε
 gbázi mà kúleè. ⁹ Ǿ a òmεε: Bee tó. Kúle Luaε. N
 zòblen deen ma ũ ní n gbē ānabiɔ ní gbé pó aa lée
 bee yá kūaɔ. ¹⁰ Ǿ a òmεε: Nsu pó kúle zia yá pó
 kú lápiuwao, asa a gɔɔ káikù. ¹¹ Gbēvāi wetā àò
 yāvāike. Gbāsīde wetā àò gbāsī. Gbēmaa wetā àò
 yāmaake. Kuaadoade wetā a kua àò adoa.‡

¹² Gwa, má mót tia, máo asea kūa, mí flabo baadeε
 a yākeawa.§ ¹³ Alafa ní Omεgaon ma ũ, Dɔaana ní
 Gɔzānao, Dàalena ní Mídenao.* ¹⁴ Báaadeɔn gbé pó
 aa ní ulataopiɔ ũ. Aaò zεvī wà gē wélepi bɔleɔu, aai
 lí wēnide† be ble. ¹⁵ Ama gɔε blesanaɔ ní εsedeɔ ní
 gbāsikenaɔ ní gbēdenaɔ ní táagbagbanaɔ ní gbé pó ye
 mɔafiliiyákeaiɔ aà ku bàasiε.

¹⁶ Ma Yesu ma a malaika zì aàò de yápiɔ seelade
 ũ ma gálideɔne. Māmε má Davidi Bui, aà kpala pó

---

* **22:5** Isa 60.19 † **22:5** Dan 7.18 ‡ **22:11** Dan 12.10 § **22:12**
 Isa 40.10, 62.11 * **22:13** Isa 44.6, 48.12, Zia 1.8, 17 † **22:14** Daa
 2.9, 3.22

vlāpà Kíá ũ, † Gudɔleia saan'ina ũ. § 17 Lua Nisina ní Sā nɔ dafuo í mε, mó. Gbé pó bee mà sɔ, àà o, mó. Gbé pó imi lé dε, àà mó. Gbé pó ye í wēnidei, àà si gba ũ.*

18 Málε o gbé pó ānabikelae bee yāmàɔne píi, tó gbé yāe kǎfi a guu, Lua a kǐsia pó a yá kú láε bee guuɔ kǎfi adeεε. 19 Tó gbé yāe b̀ taalae bee guu, Lua a ade baa b̀ a wéle ní lí wēnide pó a yá kú láε bee guuo guuε. †

20 Gbé pó dε yápiɔ seelade ũ m̀: Sianaε, má mótia.

Ami! Dii Yesu mót!

21 Dii Yesu aàɔ gbéke ví ní a gbéɔ píi.

---

† 22:16 Isa 11.1, 10, Zia 5.5   § 22:16 Zia 2.28   * 22:17 Isa 55.1

† 22:19 Iko 4.2

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9